

TÕLGE

Tsiviil- ja kaubandusajade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide välisriikides kättetoimetamise**KONVENTSIOON**

(sõlmitud 15. novembril 1965)

KÄESOLEVALE KONVENTSIOONILE ALLAKIRJUTANUD RIIGID,

SOOVIDES tagada välisriigis asuvale adressaadile kohtu- ja kohtuväliste dokumentide õigeaegse kättetoimetamise ja

SOOVIDES sel eesmärgil parandada vastastikuse õigusabi korraldust, lihtsustades ja kiirendades menetlust,

ON OTSUSTANUD sõlmida konventsiooni ja on kokku leppinud järgnevas.

Artikkel 1

Konventsiooni kohaldatakse kõigil juhtudel nii tsiviil- kui kaubandusajades, kui on vaja edastada kohtu- ja kohtuvälised dokumendid välisriigis kätte toimetamiseks.

Konventsiooni ei kohaldata, kui ei ole teada selle isiku aadress, kellele dokument tuleb kätte toimetada.

I PEATÜKK

KOHTUDOKUMENDID*Artikkel 2*

Osalisriik määrab keskasutuse, kes võtab vastu muudest osalisriikidest pärit edastamisaotlusi ja menetleb neid artiklite 3–6 kohaselt.

Riik moodustab keskasutuse oma seaduste järgi.

Artikkel 3

Dokumentide päritoluriigi seaduste alusel pädev kohtuasutus või -ametnik edastab konventsioonile lisatud vormi näidisele vastava taotluse adressaatriigi keskasutusele. Dokumentide legaliseerimist või muid formaalsusi ei nõuta.

Kättetoimetatav dokument või selle ärakiri lisatakse taotlusele. Taotlus ja dokument esitatakse kahes eksemplaris.

Artikkel 4

Kui keskasutus leiab, et taotlus ei vasta konventsiooni sätetele, teavitab ta kohe taotluse esitajat ja täpsustab oma vastuväited taotlusele.

Artikkel 5

Adressaatriigi keskasutus toimetab dokumendi ise kätte või korraldab selle kättetoimetamise asjakohase asutuse poolt kas:

a) adressaatriigi seadustega tema territooriumil olevatele isikutele dokumentide kättetoimetamiseks ettenähtud korras või

b) taotluse esitaja nõutud erikorras, kui selline kord ei ole vastuolus adressaatriigi seadustega.

Käesoleva artikli esimese lõigu alapunkti b kohaselt võib dokumendi adressaadile kätte toimetada ka mitteametlikus korras, kui adressaat dokumendi vabatahtlikult vastu võtab.

Kui dokument tuleb kätte toimetada esimese lõigu järgi, võib keskasutus nõuda, et dokument oleks koostatud adressaatriigi riigikeeles või sellesse tõlgitud.

Koos dokumendiga toimetatakse kätte taotluse osa, mis sisaldab kättetoimetatava dokumendi kokkuvõtet konventsioonile lisatud vormil.

Artikkel 6

Adressaatriigi keskasutus või selleks otstarbeks määratud asutus koostab konventsioonile lisatud näidise järgi teatise.

Teatises kinnitatakse, et dokument on kätte toimetatud, ja sinna märgitakse kättetoimetamise viis, koht, kuupäev ja isik, kellele dokument on üle antud. Kui dokumenti ei ole kätte toimetatud, märgitakse teatises kättetoimetamist takistanud põhjused.

Taotluse esitaja võib nõuda, et teatisel, mida ei ole koostanud keskasutus või kohus, oleks nende asutuste kaasallkirjad.

Teatis edastatakse otse taotluse esitajale.

Artikkel 7

Konventsioonile lisatud näidise tüüpsõnastus peab olema prantsus- või ingliskeelne. See võib olla ka dokumendi päritoluriigi riigikeeles.

Lüngad tuleb täita adressaatriigi keeles või prantsuse või inglise keeles.

Artikkel 8

Osalisriigil on õigus kohtudokumente sündi rakendamata kätte toimetada välisriikides olevatele isikutele oma diplomaatiliste esinduste või konsulaarametnike kaudu.

Iga riik võib deklareerida, et on oma territooriumil sellise kättetoimetamise vastu juhul, kui dokumenti ei toimetata kätte dokumendi päritoluriigi kodanikule.

Artikkel 9

Osalisriigil on õigus kasutada muu osalisriigi asutusele kättetoimetatavate dokumentide edastamiseks ka konsulaar-kanaleid.

Osalisriigil on õigus kasutada erandlikel asjaoludel samaks otstarbeks diplomaatilisi kanaleid.

Artikkel 10

Kui adressaatriik ei esita vastuväidet, lubab konventsioon:

a) saata kohtudokumente postiga otse välisriigis asuvatele isikutele;

- b) dokumendi päritoluriigi kohtuametnikel, ametiisikutel või muudel pädevatel isikutel kohtudokumente kätte toimetada otse adressaatriigi kohtuametnike, ametiisikute või muude pädevate isikute kaudu;
- c) kohtumenetlusest huvitatud isikul kohtudokumente kätte toimetada otse adressaatriigi kohtuametnike, ametiisikute või muude pädevate isikute kaudu.

Artikkel 11

Osalisriigid võivad kokku leppida, et nad lubavad kasutada kohtudokumentide kättetoimetamiseks eelmistes artiklites sätestatud erinevaid edastuskanaleid, eriti lubada asjaomastel asutustel otse suhelda.

Artikkel 12

Osalisriikide kohtudokumentide kättetoimetamine ei anna alust maksta makse või hüvitada kulusid adressaatriigi osutatud teenete eest.

Taotluse esitaja kannab või hüvitab kulud, mis on seotud:

- a) kohtuametniku või muu adressaatliikmesriigi seaduste kohaselt pädeva ametniku osalemisega dokumentide kättetoimetamisel;
- b) kättetoimetamise erikorra kasutamisega.

Artikkel 13

Kui kättetoimetamistaotlus vastab konventsiooni nõuetele, võib adressaatriik keelduda taotluse täitmisest ainult siis, kui ta peab seda oma suveräänsust või julgeolekut kahjustavaks.

Adressaatriik ei või täitmisest keelduda ainuüksi põhjusel, et siseriiklike seaduste järgi on tal ainupädevus selles asjas või siseriiklik seadus ei luba sellist menetlust, millel taotlus põhineb.

Keeldumise korral teatab keskasutus viivitamata taotluse esitajale ja riigile keeldumise põhjustest.

Artikkel 14

Kohtudokumentide edastamisel tekkida võivad raskused lahendatakse diplomaatilisel teel.

Artikkel 15

Kui kohtukutse või sellega samaväärne dokument tuli edastada kättetoimetamiseks välisriigis konventsiooni kohaselt ja kostja ei ole ilmunud kohtusse, siis kohtuotsust ei tehta, kuni ei ole selge, et

- a) dokument on toimetatud kätte korras, mis on adressaatliikmesriigi seadustega ette nähtud dokumentide kättetoimetamiseks siseriikliku kohtuasja puhul tema territooriumil asuvatele isikutele, või
- b) dokument on tegelikult toimetatud kostjale või tema elukohta muul käesolevas konventsioonis ettenähtud viisil, ning et kummalgi juhul on dokument kätte toimetatud piisavalt aegsasti, et anda kostjale võimalus kaitseks valmistuda.

Osalisriigil on õigus deklareerida, et olenemata käesoleva artikli esimesest lõigust võib kohtunik teha kohtuotsuse, isegi kui ei ole saadud teatist kättetoimetamise või üleandmise kohta ja kui on täidetud järgmised nõuded:

- a) dokument on edastatud käesoleva konventsiooniga ettenähtud viisil;
- b) dokumendi edastamisest on möödunud vähemalt kuus kuud ning asja arutav kohtunik loeb selle piisavaks;
- c) ei ole saadud teatist, olenemata asjaolust, et on tehtud kõik mõistlikud pingutused, et seda adressaatriigi pädevate asutuste kaudu saada.

Olenemata eelmisest lõigust võib kohtunik vajaduse korral kohaldada ajutisi või kaitsemeetmeid.

Artikkel 16

Kui kohtukutse või sellega samaväärne dokument tuli kättetoimetamiseks edastada välisriigile käesoleva konventsiooni alusel ning ilmumata jätnud kostja vastu on tehtud tagaseljaotsus, on kohtunikul õigus ennistada otsuse edasikaebamise tähtaeg, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) kostja ei saanud temast olenemata põhjustel dokumendist teada piisavalt aegsasti, et kaitseks valmistuda, või ei saanud kohtuotsusest teada õigel ajal, et edasi kaevata, ning
- b) kostja vastuväited ei ole selgelt alusetud.

Tähtaja ennistamise avalduse võib esitada üksnes mõistliku aja jooksul pärast seda, kui kostja on kohtuotsusest teada saanud.

Iga osalisriik võib deklareerida, et esitatud avaldust ei võeta pärast deklaratsioonis kindlaks määratud ajavahemiku möödumist vastu. See ajavahemik peab olema igal juhul vähemalt üks aasta pärast kohtuotsuse tegemist.

Käesolevat artiklit ei kohaldata isiku õigus- või teovõimet käsitlevate kohtuotsuste suhtes.

II PEATÜKK

KOHTUVÄLISED DOKUMENDID

Artikkel 17

Osalisriigi asutustelt või kohtuametnikelt pärinevad kohtuvälised dokumendid võib muus osalisriigis kättetoimetamiseks edastada konventsiooni kohaselt ja selles osutatud viisil.

III PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 18

Osalisriik võib lisaks keskasutusele määrata ka muid asutusi ja määrata kindlaks nende pädevuse.

Taotluse esitajal on õigus saata taotlus otse keskasutusele.

Liitriikidel on õigus määrata mitu keskasutust.

Artikkel 19

Kui osalisriigi seadused lubavad välisriigist tulevate dokumentide kättetoimetamiseks oma territooriumil eelmistes artiklites sätestatud erinevaid edastusviise, ei mõjuta konventsioon selliste sätete kohaldamist.

Artikkel 20

Konventsioon ei takista osalisriikide vahelistes lepingutes loobumist

- a) artikli 3 teise lõigu järgi edastatavate dokumentide ärakirjade nõudmisest;
- b) artikli 5 kolmanda lõigu ja artikli 7 keelenõuetest;
- c) artikli 5 neljanda lõigu sätetest;
- d) artikli 12 teise lõigu sätetest.

Artikkel 21

Osalisriik võib ratifitseerimis- või ühinemiskirja hoiuleandmisel või hiljem teavitada Madalmaade välisministeeriumi:

- a) asutuste määramisest artiklite 2 ja 18 kohaselt;
- b) teatise vormistamiseks pädeva asutuse määramisest artikli 6 järgi;
- c) konsuli kaudu edastatavate dokumentide vastuvõtmiseks pädeva asutuse määramisest artikli 9 kohaselt.

Samuti teatab osalisriik vajaduse korral ministeeriumile

- a) vastuseisust artiklites 8 ja 10 sätestatud edastusviiside kasutamisele;
- b) artikli 15 teise lõigu ja artikli 16 kolmanda lõigu kohastest deklaratsioonidest;
- c) kõigist ülalnimetatud määramiste, vastuväidete ja deklaratsioonide muudatustest.

Artikkel 22

Kui osalisriigid osalevad ühes või mõlemas 17. juulil 1905 või 1. märtsil 1954 Haagis alla kirjutatud tsiviilkohtumenetluse konventsioonis, asendab käesolev konventsioon nende vahel varem sõlmitud konventsioonide artikleid 1–7.

Artikkel 23

Käesolev konventsioon ei mõjuta 17. juulil 1905 Haagis alla kirjutatud tsiviilkohtumenetluse konventsiooni artikli 23 ega 1. märtsil 1954 Haagis alla kirjutatud tsiviilkohtumenetluse konventsiooni artikli 24 kohaldamist.

Neid artikleid kohaldatakse ainult nimetatud konventsioonides ette nähtud edastusviisidega identsete edastusviiside kasutamisel.

Artikkel 24

1905. ja 1954. aasta konventsiooni osaliste vahelisi lisakokkuleppeid kohaldatakse ka käesoleva konventsiooni suhtes, kui osalised ei ole teisiti kokku leppinud.

Artikkel 25

Ilma et see piiraks artiklite 22 ja 24 kohaldamist, ei mõjuta käesolev konventsioon muude sama valdkonda reguleerivate konventsioonide kohaldamist, milles osalisriigid osalevad või hakkavad osalema.

Artikkel 26

Konventsioon on avatud allakirjutamiseks riikidele, kes olid esindatud Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverentsi 10. istungjärgul.

Konventsioon ratifitseeritakse ja ratifitseerimiskirjad antakse hoiule Madalmaade välisministeeriumile.

Artikkel 27

Konventsioon jõustub 60. päeval pärast kolmanda artikli 26 teises lõigus nimetatud ratifitseerimiskirja hoiuleandmist.

Iga konventsiooni allakirjutanud riigi suhtes, kes ratifitseerib selle hiljem, jõustub konventsioon 60. päeval pärast ratifitseerimiskirja hoiuleandmist.

Artikkel 28

Riigid, kes ei olnud esindatud Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverentsi 10. istungjärgul, võivad konventsiooniga ühineda, kui see on jõustunud artikli 27 esimese lõigu järgi. Ühinemiskiri antakse hoiule Madalmaade välisministeeriumile.

Ühineva riigi suhtes jõustub konventsioon, kui konventsiooni enne sellist ühinemiskirja hoiuleandmist ratifitseerinud riigid ei ole kuue kuu jooksul pärast Madalmaade välisministeeriumi ühinemisteadet teatanud vastuväidetest ühinemisele Madalmaade välisministeeriumile.

Vastuväidete puudumisel jõustub konventsioon ühineva riigi suhtes eelmises lõigus viimasena nimetatud ajavahemikule järgneva kuu esimesel päeval.

Artikkel 29

Konventsioonile alla kirjutades, seda ratifitseerides või sellega ühinedes võib riik deklareerida, et konventsiooni kohaldatakse kõikide nende territooriumide suhtes, mille rahvusvaheliste suhete eest ta vastutab, või neist ühe või mitme territooriumi suhtes. Deklaratsioon jõustub kuupäeval, mil konventsioon jõustub asjaomase riigi suhtes.

Hilisematest reguleerimisala laiendamistest teatatakse Madalmaade välisministeeriumile.

Territooriumi suhtes, millele laiendati konventsiooni reguleerimisala, jõustub konventsioon 60. päeval pärast eelmises lõigus nimetatud teate saabumist Madalmaade välisministeeriumi.

Artikkel 30

Konventsioon kehtib viis aastat pärast selle jõustumist artikli 27 esimese lõigu kohaselt ka nende riikide suhtes, kes on konventsiooni ratifitseerinud või sellega ühinenud hiljem.

Kui konventsiooni ei ole denonsseeritud, pikeneb konventsioon automaatselt viie aasta kaupa.

Denonsseerimisest teatatakse Madalmaade välisministeeriumile vähemalt kuus kuud enne viieaastase perioodi lõppu.

Denonsseerimist võib piirata mingi kindla territooriumiga, mille suhtes konventsiooni kohaldatakse.

Denonsseerimine kehtib vaid denonsseerimisest teatanud riigi suhtes. Teiste osalisriikide suhtes jääb konventsioon kehtima.

Artikkel 31

Madalmaade välisministeerium teatab artiklis 26 nimetatud riikidele ja artikli 28 kohaselt konventsiooniga ühinenud riikidele:

- a) artiklis 26 nimetatud allakirjutamisest ja ratifitseerimisest;
- b) konventsiooni artikli 27 esimese lõigu kohase jõustumise kuupäevast;
- c) artiklis 28 nimetatud ühinemistest ja nende jõustumise kuupäevast;
- d) artiklis 29 nimetatud reguleerimisala laienemistest ja nende jõustumise kuupäevast;
- e) artiklis 21 nimetatud määramistest, vastuväidetest ja deklaratsioonidest;
- f) artikli 30 kolmandas lõigus nimetatud denonsseerimistest.

Selle kinnituseks on täievolilised isikud konventsioonile alla kirjutanud.

Koostatud 15. novembril 1965. aastal Haagis inglise ja prantsuse keeles, kusjuures mõlemad tekstid on võrdselt autentsed, ühes eksemplaris, mis antakse hoiule Madalmaade valitsuse arhiivi ja mille tõestatud ärakiri saadetakse diplomaatiliste kanalite kaudu igale riigile, kes oli esindatud Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverentsi 10. istungjärgul.
